

Folkehelse barn og unge

Denne meldingen har til hensikt å orientere om Folkehelsedata og folkehelsearbeid barn og unge i Lier.

Et godt oppvekstmiljø er viktig for barn og unges utvikling, og flere forhold har betydning for at barn og unge skal få en god oppvekst. Denne meldingen vil gi data om oppvekstarenaene, familie, barnehage, skole, venner og fritid samt lokalsamfunn. Meldingen vil også synliggjøre data om helse og helseatferd, samt styrker og utfordringer i folkehelsearbeidet til barn og unge i Lier.

Datagrunnlag om folkehelse barn og unge

Det er flere kilder som gir folkehelsedata barn og unge. I denne meldingen er det gjort et utvalg av data fra:

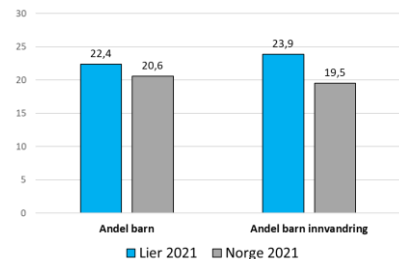
- *Ungdata Lier 2020* – om hvordan ungdom har det og hva de driver med i fritiden
- *Folkehelseprofilen (FHP) Lier 2021* – om helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker den
- *Oppvekstprofilen (OVP) Lier 2021* – om oppvekstmiljø barn og unge
- *Sunne og Aktive Liunger, modell for livsmestring i barnehage og skole* – årsrapport skoleåret 2020-2021

De utvalgte kildene er lagt med som vedlegg til meldingen

Befolkning barn og unge

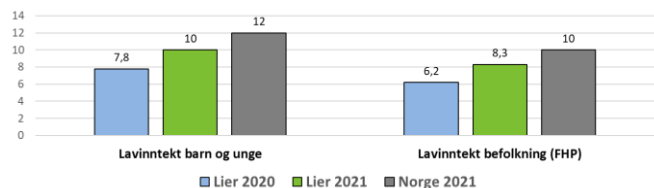
Barn og unge utgjør over 20% av befolkningen i Lier, men de er 100% av framtiden.

Data fra OVP 2021 viser at andel barn 0-17 og andel barn med innvandrere bakgrunn er høyere og signifikant forskjellig fra landet som helhet. (Kilde OVP 2021)

Levekår barn og unge

Data fra OVP viser at barnefattigdommen øker i Lier som i Norge. Ved sammenstilling av data om vedvarende lavinntekt (inntekt under 60% av nasjonal median) viser data fra OVP og FHP at andel lavinntekt er større for barn og unge enn i befolkningen.

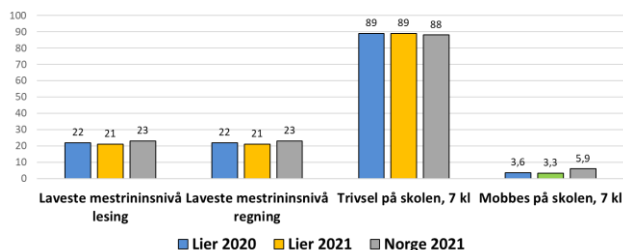

Det er en utfordring at barnefattigdommen i Lier øker, selv om Lier har grønn skår på data om lavinntekt både i OVP og FHP 2021. OVP viser at 4 av 5 indikatorer om levekår har grønn skår og er signifikant bedre enn landet som helhet. (Kilde OVP og FHP 2021)

Barnehage og skole

OVP har valgt 7 indikatorer for å belyse data fra oppvekstarenaene barnehage og skole.

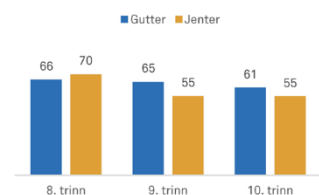
- **Data om Barnehage** - indikatoren er oppfylt grunn- og pedagogisk bemanning. OVP viser at Lier har lavere andel enn landet (Lier 52% og Norge 67%). Andelen øker noe fra 2020 til 2021, 48% i 2020 og 52% i 2021. Indikatoren er ikke testet for statistisk signifikans.
- **Data om elever barneskole** – de fire indikatorene i OVP er laveste mestringsnivå lesing og skriving 5 trinn samt trivsel på skolen og mobbing 7 trinn. OVP viser at de 3 første indikatorene har gul skår (ikke signifikant forskjellig fra landet), mens indikator mobbing har grønn skår (signifikant bedre enn landet)
- **Data om ungdom** – de to indikatorene i OVP er grunnskolepoeng og gjennomføring vgs. Begge indikatorene har grønn skår, signifikant bedre enn landet. Frafall fra vgs er likevel en utfordring. Det at 1 av 5 unge Liunger ikke gjennomfører vgs innen 5 år bidrar til å øke de sosiale forskjellene. (Kilde OVP 2021)

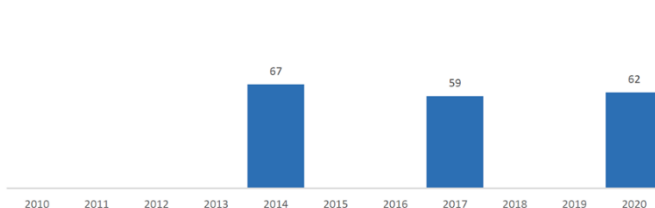
Ungdata presiserer at skolen er et godt sted å være for de aller fleste, men ikke for alle. Det er spesielt utfordrende at:

- Trivsel på skolen synker med alder. Lier har fra 2014 til 2020 en synkende trivselstrend, men noe økning fra 2017 til 2020 (Kilde Ungdata 2020)

Prosentandel som er fornøyd med skolen de går på. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

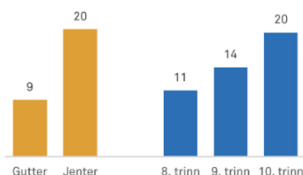

Tidstrend i Lier kommune. Prosentandel av elevene på ungdomstrinnet som er fornøyd med skolen de går på

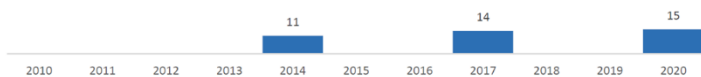

- Andel med psykiske plager øker med alder. Jenter er mer plaget enn gutter. Lier har fra 2014 til 2020 en økende andelen unge med psykiske helseplager. (Kilde Ungdata 2020)

Prosentandel som har hatt mange psykiske plager de siste sju dagene. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

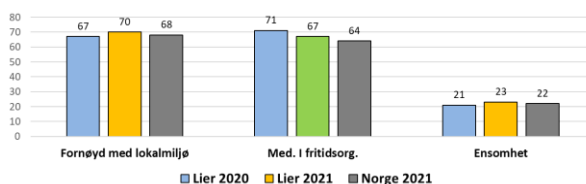
Tidstrend i Lier kommune. Prosentandel av elevene på ungdomstrinnet som i løpet av de siste sju dagene har hatt mange psykiske plager

Fritid og nærmiljø barn og unge

Dagens ungdom vokser opp i en globalisert verden. Folkehelsedata viser at det lokale og tilhørigheten til nærmiljø likevel har stor betydning i ungdommens liv.

Vi har valgt tre indikatorer for å synliggjøre oppvekstarenaen lokalsamfunn. Lier har grønn skår på medlem i fritidsorganisasjon, selv om det er en synkende trend. Andel som er fornøyd med lokalmiljø er økende og en ønsket utvikling,

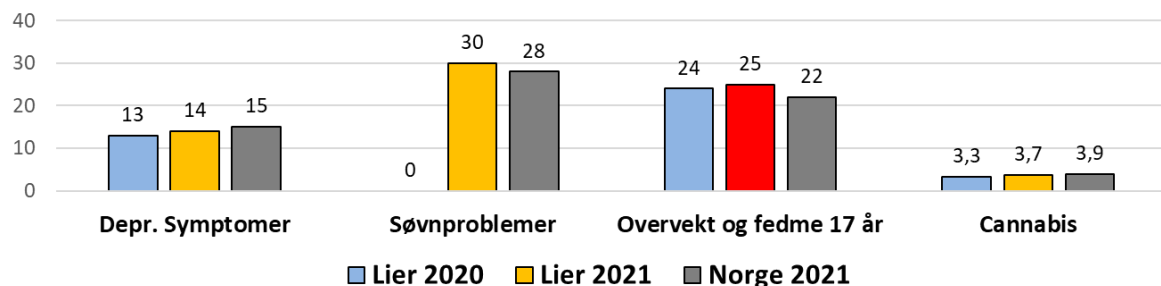

mens økningen av andel som er plaget av ensomhet er en uønsket utvikling. Begge indikatorene har gul skår og er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet. (Kilde OVP, FHP og Ungdata)

Helse og helseatferd barn og unge

Ungdata viser at de fleste ungdommer er godt fornøyd med livet sitt. Nasjonalt svarer 70% at de er fornøyd med helsa si. I Lier er andelen 75%, som gir grønn skår og er signifikant bedre enn landet. Omtrent 1 av 5 ungdommer oppgir i ungdata å være misfornøyd med egen helse, gutter er i gjennomsnitt noe mer fornøyd enn jenter. (Kilde Ungdata)

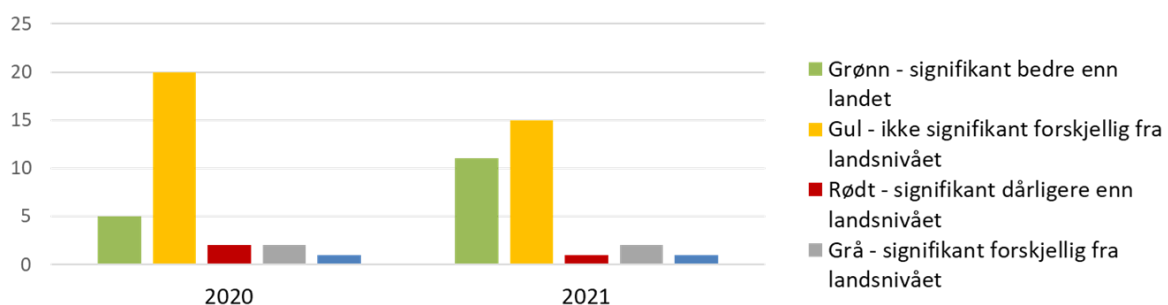
Vi har valgt fire indikatorer for å synliggjøre helse og helseatferd barn og unge i Lier.

Diagrammet viser at indikatorene depressive symptomer og bruk av cannabis har noe økning fra 2020 til 2021. Søvnproblemer er ny indikator og andelen ligger noe over resultatet for landet som helhet. De tre nevnte indikatorene får gul skår og vurderes å ikke være signifikant forskjellig fra landet som helhet, mens overvekt og fedme 17 år har rød skår i OVP og er signifikant dårligere enn landet. (Kilde OVP og FHP)

Styrker og utfordringer i folkehelsearbeidet barn og unge

Styrker - Folkehelsedata om barn og unge fra Ungdata, FHP og OVP viser positiv utvikling ved flere av indikatorene som beskriver barn og unges oppvekstmiljø. Det er fra 2020 til 2021 bl.a. en økning fra 5 til 11 indikatorer som får grønn skår og er signifikant bedre enn landet.

Dette sier noe om at vi er på rett vei med satsning på livsmestring barn og unge. Lierdata om folkehelsearbeid barn og unge viser at det jobbes systematisk på de ulike arenaene med helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge utfra alder.

Hovedstyrken i folkehelsearbeidet til barn og unge i Lier ligger i fokus på tidlig innsats og lavterskeltilbud som er utviklet ved tverrfaglige samarbeidet mellom skole, helse og kultur aktører fra offentlig sektor, frivillighet og næring.

Denne samhandlingen om folkehelsearbeid barn og unge ble beskrevet i rapporten om sommerskolen og synliggjøres også i vedlagt SAL rapport – årsrapport skoleåret 2020-2021.

Utfordringer – Folkehelsedata barn og unge understreker at selv om vi er på rett vei er det en rekke utfordringer å løse knyttet til:

- **Sosiale ulikheter** og barnefattigdom
- **Psykiske helse** og plager for barn og unge knyttet til depressive symptomer, søvn og stress
- **Tidlig innsats barn og unge** ved prioritering av ressurser til et bredt tilbud av helsefremmende og forebyggende aktiviteter tilpasset barn og unge
- **Levevaner** og helseatferd knyttet livsmestring med fokus på trivsel, fysisk aktivitet, matvaner og mental sunnhet.

Figur 1 synliggjør at det er mange aktører som må bidra i felleskap til at Lier får flere SUNNE OG AKTIVE LIUNGER ved å prioritere og samhandle om en helhetlig, målrettet og langsiktig satsning på lavterskeltilbud og universelle folkehelseiltak som smart utvikler et helsefremmende samfunn.

(Kilde Folkehelsestrategien)

